

NECHTĚ JSEM SI POLIL KAFEM

koncept se svým epitafem
zapomněl jsem jeho znění
a text už je k nepřechtení

Co teď vzkážu příštím lidem
(pokud někdo živý zbyde)?!
že jsem zde žil v sedmém nebi?
- vůbec nikdy jsem tu nebyl!

Něco vzkázat? – Co a komu?!
ty pitomče, směj se tomu!
- u konce až budeš s dechem
skončí s tebou život všechen!

Otázky:

1. Jaké jsou pocity lyrického subjektu?
2. Uveďte hlavní motivy.
3. Jak se projevuje autorova ironie?
4. Uveďte rýmové schéma, určete jeho druh.
5. Kolik má báseň strof?
6. Vysvětlete slovo koncept.
7. Najděte v textu frazeologická spojení, vysvětlete je, určete jejich druh.
8. Charakterizujte jazykovou stránku díla.
9. Proč myslíte, že autor užívá vykřičníky, zápornky, otazníky?
10. Jak rozumíte názvu sbírky: Bestiální něha? Ke slovu bestiální uveďte synonyma.
11. Ke slovu pitomec najděte synonyma.
12. Mají motivy obsažené v básni nějakou souvislost s pseudonymem autora? Jak by zněl ve spisovné češtině?
13. Najděte v textu elipsu. Použijte toto slovo v různých spojeních, aby bylo vždy jiným slovním druhem. Můžete změnit pravopis i/í, y/ý.
14. Najděte v textu oslovení.
15. Co byste si napsali do svého epitafu? Vzpomenete si na autora české literatury, který si vytvořil svůj epitaf?
16. Jaký byste dali básni název?
17. Zdůvodněte pravopis ve slově: zapomněl.
18. Odstraňte ze spojení: „vůbec nikdy jsem tu nebyl“ zápornky.
19. Jak se nazývá tvar prvního slovesa básně? Vytvořte tvary pro další osoby a číslo.
20. V poslední strofě najděte zájmena, určete jejich druh.

Odpovědi:

1. Lyrický subjekt nese těžce, že zničil svůj epitaf, a klade si otázku, co vzkázat o sobě dalším lidem. Uvědomuje si, že smrtí jeho život skončí a všechno další je tedy zbytečné.
  2. Motiv vlastní smrti, otázka, jestli má něco po ní smysl.
  3. V pohledu na sebe sama, užívá sebeironii. Zapomněl text svého epitafu a neví, co teď vzkázat příštím generacím.
  4. Aabb, jedná se o sdružený rým.
  5. Má 3 strofy.
  6. Náčrt. První zpracování textu.
  7. Žil v sedmém nebi – dostal se do nejdokonalejšího nebe, kde sídlí nejvyšší anděl a Bůh. U konce až budeš s dechem – budeš před svým koncem. Jedná se o rčení. Charakterizuje určitou situaci.
  8. Báseň je jazykově bohatá. Objevuje se knižní výraz: nechtě, slova cizího původu: koncept, epitaf, hovorové slovo: kafe, hanlivě zabarvené slovo: pitomec.
  9. Zvýrazňují, že se jedná o vnitřní monolog.
  10. Jedná se o protikladné spojení. Synonyma ke slovu bestiální jsou krutý, dravý, surový, nelidský, zvířecí.
  11. Synonyma ke slovu pitomec jsou hlupák, blbec, idiot.
  12. Krchov znamená nespisovně hřbitov. Slovo je citově zabarvené. Souvisí s motivy smrti, které lyrický subjekt v básni užívá. Spisovně by jeho jméno znělo: J.H. Hřbitovný.
  13. Elipsa: živý, myšleno živý člověk. V tomto spojení přídavné jméno. Vrátil se odtamtud živý. Zpodstatnělé přídavné jméno.
- Samice živí mláďata 3x denně. Sloveso.
14. Oslovení: Ty pitomče.
  15. Individuální odpověď. Jiří Wolker.
  16. Individuální odpověď.
  17. U slova zapomněl použijeme tvar zapomínat, ve kterém slyšíme n.
  18. Vždycky jsem tu byl.
  19. Jedná se o přechodník přítomný v 1. osobě mužského rodu, jednotného čísla. Pro ženský a střední rod jednotného čísla zní: nechtíc, pro množné číslo: nechtíce.
  20. Neurčitá: něco, všechen, tázací: co, komu, osobní: ty, tebou, ukazovací: tomu, zvrtné: se.

Seznam literatury:

KRCHOVSKÝ, J. H. Básně. Bestiální něha. 1. vydání. Brno: HOST, 1998. ISBN 80-86055-46-9. Strana 39.

PALA, Karel, VŠIANSKÝ, Jan. Slovník českých synonym. 2. vydání. Praha: NLN, s.r.o., 1996. ISBN 80-7106-059-3.